

כיתה:

שם משפחה:

שם פרטי:

כתיבה ברצפים לוגיים: טיעון, השוואה ותופעה

דף עבודה

1 מיינו את חלקי הטקסט הטיעוני לפי מקומם.

הצגת הנושא והטענה | נימוק עם נתון | נימוק עם דוגמה | טענה נגדית והפרכתה | חזרה על הטענה בניסוח חדש

פתיחה	גוף	סיום

2 כתבו ליד כל נימוק: חזק או חלש, והסבירו במילה אחת או שתיים.

- א. כל החברים שלי חושבים שצריך לבטל את התלבושת האחידה.
- ב. בסקר בבית הספר 65% מההורים דיווחו שהתלבושת חוסכת כסף.
- ג. מי שתומך בתלבושת פשוט לא מבין כלום.
- ד. התלבושת מצמצמת תחרות על בגדים ממותגים, כפי שסיפרו תלמידים בכיתה.

3 השלימו מילת קישור מן המחסן.

נוסף על כך | אולם | לפיכך | לדוגמה | יש הטוענים

- א. ספורט משפר את הבריאות. _____, הוא מחזק קשרים חברתיים.
- ב. _____ שאין מספיק זמן לספורט.
- ג. _____ אפשר לשלב פעילות קצרה גם ביום עמוס.
- ד. _____, הליכה של עשרים דקות לבית הספר.
- ה. ספורט תורם לגוף ולנפש; _____ כדאי להוסיף שיעור ספורט.

4 תכנון טקסט טיעוני בנושא «האם להאריך את ההפסקה הגדולה?».

חלק	מה תכתבו
טענה	
נימוק 1	
נימוק 2	
טענה נגדית	
הפרכה	

5 בחרו את התשובה הנכונה.

א. איזה משפט מתאים לפתיחה של טקסט טיעוני?

○ «לסיכום, ראינו ש...» ○ «בשנים האחרונות מתווכחים על...», ולדעתי...»

○ «יש הטוענים ש...», אך...» ○ «לדוגמה, אחי...»

ב. איזה משפט כתוב בלשון רשמית?

○ «הרעיון הזה סתם מבאס» ○ «לרעיון יש חסרונות משמעותיים» ○ «זה ממש לא בא בטוב»

6 התאימו את מילת הקישור לתפקידה.

טור א

1. יתר על כן

2. לעומת זאת

3. מכאן ש־

4. למשל

5. אומנם... אך

טור ב

☐ דוגמה

☐ ויתור והפרכה

☐ מסקנה

☐ ניגוד

☐ הוספה

פסקה מתוך חיבור של תלמיד*

1 | לדעתי צריך לאסור על משחקי מחשב. זה ממש הורס את הראש וכולם יודעים את זה. גם אחי משחק כל היום ולא עושה שיעורים. ומי שאומר שזה מפתח חשיבה פשוט מחפש תירוצים. לכן חייבים לאסור את זה.

* נכתב על ידי עמית ארד, 2016.

8 לפי «פסקה מתוך חיבור של תלמיד»: מצאו את הבעיות בפסקה וכתבו לכל אחת תיקון.

א. «זה ממש הורס את הראש»

ב. «כולם יודעים את זה»

ג. «גם אחי משחק כל היום»

ד. «פשוט מחפש תירוצים»

ה. «חייבים לאסור»

9 שכתבו את «פסקה מתוך חיבור של תלמיד» בלשון רשמית: טענה מנומקת, נימוק מבוסס, טענה נגדית והפרכה (5-6 משפטים).

10 תכננו טקסט השוואתי: ספר מודפס לעומת ספר דיגיטלי.

נקודת השוואה	ספר מודפס	ספר דיגיטלי
נוחות בנשיאה		
מחיר		
השפעה על העיניים		

11 נכון או לא נכון? תקנו.

א. בטקסט טיעוני כדאי להציג גם את העמדה הנגדית.

ב. כל הנימוקים צריכים להופיע בפסקה אחת.

ג. בסיום מעתיקים את משפט הפתיחה מילה במילה.

ד. השוואה טובה בנויה לפי נקודות השוואה ולא רק תיאור של כל צד בנפרד.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

12

.X

ב.

১.

13

בת

בת

תשובות – כתיבה ברצפים לוגיים: טיעון, השוואה ותופעה

1 מיינו את חלקי הטקסט הטיעוני לפי מקומם.

פתיחה	גוף	סיום
הצגת הנושא והטענה	נימוק עם נתון, נימוק עם דוגמה, טענה נגדית והפרכה	חזרה על הטענה בניסוח חדש

2 כתבו ליד כל נימוק: חזק או חלש, והסבירו במילה אחת או שתיים.

- א. כל החברים שלי חושבים שצריך לבטל את התלבושת האחידה. ← **חלש** – «כולם»
- ב. בסקר בבית הספר 65% מההורים דיווחו שהתלבושת חוסכת כסף. ← **חזק** – נתון
- ג. מי שתומך בתלבושת פשוט לא מבין כלום. ← **חלש** – התקפה
- ד. התלבושת מצמצמת תחרות על בגדים ממותגים, כפי שסיפרו תלמידים בכיתה. ← **חזק** – דוגמה

3 השלימו מילת קישור מן המחסן.

- א. ספורט משפר את הבריאות. **נוסף על כך**, הוא מחזק קשרים חברתיים.
- ב. **יש הטוענים** שאין מספיק זמן לספורט.
- ג. **אולם** אפשר לשלב פעילות קצרה גם ביום עמוס.
- ד. **לדוגמה**, הליכה של עשרים דקות לבית הספר.
- ה. ספורט תורם לגוף ולנפש; **לפיכך** כדאי להוסיף שיעור ספורט.

4 תכננו טקסט טיעוני בנושא «האם להאריך את ההפסקה הגדולה?».

חלק	מה תכתבו
טענה	כדאי להאריך את ההפסקה הגדולה בעשר דקות.
נימוק 1	תנועה ומנוחה משפרות את הריכוז בשיעור שאחריה.
נימוק 2	יותר זמן לאכול בנחת ולשחק יחד.
טענה נגדית	יום הלימודים יתארך.
הפרכה	אפשר לקצר הפסקות קטנות אחרות, כך שהיום לא יתארך.

5 בחרו את התשובה הנכונה.

א. איזה משפט מתאים לפתיחה של טקסט טיעוני?

○ «לסיכום, ראינו ש...» ● «בשנים האחרונות מתווכחים על...», ולדעתי...»

○ «יש הטוענים ש...», אך...» ○ «לדוגמה, אחי...»

ב. איזה משפט כתוב בלשון רשמית?

○ «הרעיון הזה סתם מבאס» ● «לרעיון יש חסרונות משמעותיים» ○ «זה ממש לא בא בטוב»

6 התאימו את מילת הקישור לתפקידה.

טור א

טור ב

1. יתר על כן

4 דוגמה

2. לעומת זאת

5 ויתור והפרכה

3. מכאן ש-

3 מסקנה

4. למשל

2 ניגוד

5. אומנם... אך

1 הוספה

8 לפי «פסקה מתוך חיבור של תלמיד»: מצאו את הבעיות בפסקה וכתבו לכל אחת תיקון.

א. «זה ממש הורס את הראש» ← משלב לא רשמי – «פוגע בריכוז»

ב. «כולם יודעים את זה» ← נימוק חלש – להביא נתון או מקור

ג. «גם אחי משחק כל היום» ← דוגמה אישית אחת – להוסיף מידע כללי

ד. «פשוט מחפש תירוצים» ← התקפה במקום הפרכה – להציג את הטענה ולהשיב עליה

ה. «חייבים לאסור» ← הכללה קיצונית – «כדאי להגביל»

9 שכתבו את «פסקה מתוך חיבור של תלמיד» בלשון רשמית: טענה מנומקת, נימוק מבוסס, טענה נגדית והפרכה (5-6 משפטים).

תשובה אפשרית: לדוגמה: «לדעתי כדאי להגביל את זמן המשחק במחשב. משחק ממושך עלול לפגוע בשינה ובריכוז, ותלמידים רבים מעידים שהוא בא על חשבון שיעורי הבית. יש הטוענים שמשחקים מפתחים חשיבה, ואכן חלקם מחייבים תכנון. אולם התועלת הזאת אינה מצדיקה שעות רבות מול המסך. לפיכך הגבלה של זמן המשחק תאפשר ליהנות מיתרונותיו בלי לשלם על כך מחיר.»

10 תכנון טקסט השוואתי: ספר מודפס לעומת ספר דיגיטלי.

נקודת השוואה	ספר מודפס	ספר דיגיטלי
נוחות בנשיאה	כבד, תופס מקום	קל, מאות ספרים במכשיר אחד
מחיר	יקר יותר בדרך כלל	זול יותר בדרך כלל
השפעה על העיניים	נוח לקריאה ארוכה	מסך עלול לעייף

11 נכון או לא נכון? תקנו.

- א. בטקסט טיעוני כדאי להציג גם את העמדה הנגדית. **נכון**
- ב. כל הנימוקים צריכים להופיע בפסקה אחת. **לא נכון** – נוח לקורא כשכל נימוק מופיע בפסקה משלו
- ג. בסיום מעתיקים את משפט הפתיחה מילה במילה. **לא נכון** – בסיום חוזרים לטענה בניסוח חדש ומסכם
- ד. השוואה טובה בנויה לפי נקודות השוואה ולא רק תיאור של כל צד בנפרד. **נכון**

12 השלימו את המילה החסרה בתיאור תופעה.

- א. אחד ה**גורמים** לירידה בקריאת ספרים הוא זמן המסך.
- ב. כתוצאה מ**כך**, אוצר המילים של צעירים עלול להצטמצם.
- ג. כדי להתמודד עם הבעיה, אפשר להציע **פתרון**: שעת קריאה קבועה.

13 כתבו טקסט טיעוני (14-18 שורות) בנושא «האם כדאי שבתי ספר יתחילו את הלימודים

בתשע?». כללו פתיחה עם טענה, שני נימוקים לפחות, טענה נגדית והפרכתה, וסיום. הקפידו על מילות קישור ועל לשון רשמית.

תשובה אפשרית: מחוון: טענה ברורה (4); שני נימוקים מבוססים ומוסברים (6); טענה נגדית והפרכה (4); מבנה ופסקאות (3); מילות קישור ולכידות (3); לשון רשמית, כתיב ופיסוק (5).